

”YHDESSÄ LIEKKIÄ VAALIEN”

**Oppilashuollon rakentaminen Jyväskylän ammattiopiston
taiteen perusopetukseen**

Eija Holm

**Kehittämishankeraportti
Kesäkuu 2008**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Holm, Eija	Julkaisun laji Kehittämishanke	
	Sivumäärä 46	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen saakka	
Työn nimi ”YHDESSÄ LIEKKIÄ VAALIEN” Oppilashuollon rakentaminen Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetukseen		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu, opinto-ohjaajakoulutus 2007 - 2008		
Työn ohjaaja(t) Kero, Pirjo		
Toimeksiantaja(t)		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Oppilashuollolla ei ole virallista asemaa taiteen perusopetuksessa eikä sitä ole normein määritelty. Käytännössä kuitenkin oppilashuollolliselle toiminnalle on tarvetta ja sen vuoksi tämän toiminnan aloittaminen on ajankohtaista Jyväskylän ammattiopistossa. Kehittämistehtävän tavoitteena on ollut laatia oppilashuoltosuunnitelma Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetusta varten. Oppilashuoltosuunnitelman kautta määritellään käytännön toimintaa sekä luodaan perusta lukuvuoden 2008 -2009 alussa perustettavan oppilashuoltoryhmän toiminnalle.</p> <p>Prosessin aikana etsittiin vastauksia kysymyksiin: Millaisia oppilashuollollisia ongelmia taiteen perusopetuksessa on? Miten näihin ongelmiin puututaan? Mitkä asiakirjat määrittävät taiteen perusopetuksen oppilashuoltoa eli mitkä ovat toimintaa rajaavat tekijät?</p> <p>Kyseessä on dokumenttiaineistoon perustuva työ, joka perustuu lähinnä avoimiin haastatteluihin. Haastattelua ja keskustelua on määrittänyt osapuolten käsitys oppilashuollosta ja sen tehtävistä oppilaitoksessa. Aineiston analyysi perustuu raportin laatijan tulkintaan käytyjen keskustelujen pohjalta. Synteesi on tehty peilaamalla keskusteluja oppilashuoltokäsinteeseen. Tätä tulkintaa on prosessin kuluessa yhdessä tarkennettu ja näin on saatu aikaan yhteinen käsitys taiteen perusopetuksen oppilashuollosta.</p> <p>Oppilashuollolla on tärkeä tehtävä oppilaan opinpolun turvaamisessa ja positiivisten oppimiskokemusten syntymisessä. Näin voimme taata harrastuksen jatkumisen voimauttavana tekijänä läpi elämän. Vastuu oppilashuollosta on koko henkilöstöllä.</p>		
Avainsanat (asiasanat) oppilashuolto, taiteen perusopetus, tanssinopetus, soitonopetus		
Muut tiedot LIITE 1 Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelma		

Author Holm, Eija	Type of Publication Development project report	
	Pages 46	Language Finnish
	Confidential ☐ Until	
Title "TOGETHER TENDING THE FIRE" The Building of The Student Welfare for The Basic Teaching of Art in The Vocational Education Institution of Jyväskylä		
Degree Programme Jyväskylä University of Applied Sciences, Vocational Teacher Education College		
Tutor Kero, Pirjo		
Assigned by		
Abstract <p>The student welfare doesn't have an official position in the basic teaching of art and it hasn't been defined by any norms. In practise however there is need for it and that's why it is a burning question to take action of the student welfare for the basic teaching of art in the Vocational Education Institute of Jyväskylä. The purpose of this development project has been to make a plan for the student welfare of the basic teaching of art.</p> <p>The target of this process was to get answers to the following questions: What kind of student welfare oriented problems there are in the basic teaching of art? How are these problems solved? Which documents define the student welfare of the basic teaching of art, in other words which factors set limits to the student welfare?</p> <p>This project is based on documentary data. It has been gotten of open interviews about the student welfare and its function in the school. The data has been analysed by a group of teachers and the author of this report together. In this way has been gotten a common idea on the student welfare of the basic teaching of art.</p> <p>The student welfare has an important task to help the student to learn and get positive learning experiences. In this way we can guarantee that the hobby lasts throughout a person's life. Every one of the school staff shares the responsibility for the student welfare.</p>		
Keywords the student welfare, the basic teaching of art, teaching of dance, teaching of playing		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	3
1.1 Kehittämishankkeen tehtävä ja tavoitteet.....	3
1.2 Hankkeen kuvaus	6
1.3 Oppilashuolto Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetuksessa ..	9
2 OPPILASHUOLTO	10
2.1 Oppilashuollon historiaa	10
2.2 Oppilashuoltokäsitteen määrittelyä.....	11
2.3 Oppilashuoltoryhmät.....	12
2.4 Oppilashuollon palvelut.....	13
2.5 Huoltajien vastuu hyvinvoinnin edistämisessä.....	14
2.6 Toimivan oppilashuollon järjestäminen.....	15
2.7 Julkisuus ja tietosuoja oppilashuollossa.....	16
2.8 Oppilashuoltoa määrittävät tekijät taiteen perusopetuksessa.....	17
3 KEHITTÄMISHANKKEEN TUTKIMUSTEHTÄVÄ.....	19
4 KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTUS.....	20
4.1 Aineiston keruu ja käsittely.....	20
4.2 Aineiston analyysi.....	22
5 TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU.....	23
5.1 Opetussuunnitelmien perusteet.....	23
5.2 Oppilashuollon palvelut.....	25
5.3 Oppilashuoltoryhmä.....	26
5.4 Yhteistyö huoltajien kanssa.....	27

6 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	27
LÄHTEET.....	32
LIITTEET.....	34
Liite 1. Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetuksen oppilashuolto-	
tosuunnitelma.....	34

1 JOHDANTO

1.1 Kehittämishankkeen tehtävät ja tavoitteet

Jyväskylän ammattiopisto on monialainen nuorten ammatillinen oppilaitos, jonka tutkintokoulutus on koottu 1.8.2007 alkaen kolmeen yksikköön: Tekniikka ja liikenne, Kauppa ja palvelut sekä Hyvinvointi ja kulttuuri. Jokaisessa yksikössä on noin 1500 opiskelijaa. Lisäksi oppilaitoksessa toimivat Yhteisten opintojen yksikkö ja Opiskelijapalvelut yksikkö. Ammattiopistoa johtaa rehtori ja ammattiopiston yksiköitä yksikönjohtajat yhdessä koulutuspäälliköiden kanssa. (Jao internet)

Jyväskylän ammattiopiston palveluksessa on 430 henkilöä ja sen liikevaihto on 32 miljoonaa euroa. Jyväskylän ammattiopisto on osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää, johon kuuluvat myös Jyväskylän oppisopimuskeskus, Jyväskylän aikuisopisto, Kiinteistöliikelaitos ja Ravintola Priimus. Ammatillisen opetuksen lisäksi Jyväskylän ammattiopistossa annetaan musiikin ja tanssin perusopetusta, jonka piirissä opiskelee 1500 lasta ja nuorta. Musiikissa ja tanssissa on henkilöstöä noin 80, joista osa toimii myös ammatillisen koulutuksen opettajina. (Jao internet)

Musiikin ja tanssin opetus on lapsille ja nuorille tarkoitettua opetussuunnitelmaperusteista opetusta. Jyväskylän ammattiopistossa annetaan taiteen perusopetusta laajan oppimäärän mukaan. Opetus on tavoitteellista ja oppimistavoitteiden saavuttaminen kestää useita vuosia. Oppilaille tarjotaan mahdollisuus pitkäjänteiseen, tavoitteelliseen musiikin ja tanssin harrastukseen, joka antaa kokemuksia ja elämyksiä niin yksilönä kuin ryhmän jäsenenä.

Musiikin perusopetus on harrastetavoitteista opetusta, joka perustuu valtakunnallisiin laajan opetussuunnitelman perusteisiin. Opetussuunnitelma jakautuu rakenteellisesti varhaisiän musiikkikasvatukseen, perustasoon ja musiikkiopistotasoon. Opetus on ryhmä ja yksilöopetusta. Varhaisiän mu-

siikkikasvatus toteutetaan musiikkileikkikoulun muodossa. Perustason ja musiikkiopistotason opetuksen oppilaat valitaan valintakokeessa. (Taiteen perusopetus, musiikki)

Musiikin perusopetus on kokonaisuus, jossa oppilaalle tarjotaan monipuoliset mahdollisuudet omaksua musiikin tiedollista ja taidollista perustaa. Opintoihin kuuluvat yksilöllisen opetuksen lisäksi tasolta toiselle etenevät ryhmäopetuksena toteutettavat musiikin perusteiden ja yhtytaitojen opetus. (Taiteen perusopetus, musiikki) Musiikin laaja oppimäärä muodostuu musiikin perustasosta ja musiikkiopistotasosta. Näiden laskennallinen laajuus on 1 300 tuntia opetusta. Opintojen laajuuden laskennan perusteena on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia. (Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002, 8)

Tanssin opinnot antavat oppilaalle monipuoliset perustaidot sekä yleiskuvan tanssista taidemuotona ja ilmaisun välineenä. Kiinteä yhteistyö musiikinopetuksen kanssa rikastuttaa erilaisten esitysten ja näytösten toteuttamista monipuolisessa oppimisympäristössä. Tanssin opetus tarjoaa harrastusmahdollisuuden niin 4-vuotiaille lapsille kuin ammattiopintoihin valmistautuville nuorillekin. Laajan opetussuunnitelman mukaisia pää- ja sivuaineita ovat klassinen baletti, nykytanssi, jazztanssi sekä streetdance. Rakenteellisesti opinnot jakautuvat varhaisiän opintoihin (lastentanssi 4 – 6 – vuotiaat), perusopinnot (tasot I - V) sekä syventävät opinnot (tsaot VI – VII). (Taiteen perusopetus, tanssi) Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän perusopintojen ja syventävien opintojen yhteenlaskettu laajuus on 1 300 tuntia. (Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002, 8)

Taiteen perusopetuksen yhteydessä ei perinteisesti ole organisoitua oppilashuoltotoimintaa eivätkä tätä opetusta määrittävät lait ja asetukset sitä edellytä. Kuopion konservatorio on tietääkseni ainoa taiteen perusopetusta antava oppilaitos, jossa tätä toimintaa on kehitetty kevästä 2006 alkaen (Kuopion konservatorio: Oppilashuoltosuunnitelma 2006). Pop/Jazz kon-

servatoriossa Helsingissä toimii oppilashuoltoryhmä, joka pyrkii auttamaan niin ammatillisia kuin perusopetuksenkin oppilaita. Siellä ei ole kuitenkaan erikseen määritelty oppilashuollon asemaa taiteen perusopetuksessa. (Saksa, J. 2007)

Omassa oppilaitoksessani Jyväskylän ammattiopiston Nuorten hyvinvointi- ja kulttuuriyksikön musiikin kampuksella on jo pidemmän aikaa keskusteltu oppilashuoltotoiminnan käynnistämisestä myös perusopetuksessa. Ammatillisessa opetuksessahan oppilashuolto on opetussuunnitelman perusteissa määriteltyä toimintaa.

Lasten ja nuorten fyysinen ja psyykinen hyvinvointi ja siinä tapahtuvat muutokset heijastuvat myös lasten harrastustoimintaan. Itse olen toiminut opettajan yli 20 vuotta ja tänä aikana on ollut nähtävissä muutos oppilasmateriaalissa. Ongelmakäyttäytyminen on lisääntynyt, varmastikin osaltaan merkkinä lasten lisääntyvästä pahoinvoinnista. Sitoutuminen harrastukseen ja vastuunkanto ovat huomattavasti aikaisempaa heikompaa ja tämä koskee oppilaiden ohella myös heidän vanhempiaan. Lisäksi opettajia askarruttavat erilaiset oppimisvaikeudet ja se, miten he parhaiten voisivat tukea lasta, jolla on oppimisvaikeuksia. Vastuu oppilaan sitoutumisesta ja oppimisesta on siirtynyt yhä enemmän perheiltä opettajien kannettavaksi ja tämä luo tarvetta oppilashuollollisille toimille myös taiteen perusopetuksessa. Opettajat tarvitsevat yhteisöllistä toimintaa ja välineitä selvitäkseen haasteellisesta työstään.

Opettajan ja oppilaan yhteinen polku saattaa parhaimmillaan jatkua jopa yli kymmenen vuotta. Suhteesta tulee parhaimmillaan luottamuksellinen ja läheinen. Tällöin opettaja saattaa tulla tietoiseksi myös sellaisista lapseen elämään liittyvistä asioista, jotka eivät suoraan liity musiikin opiskeluun. Näillä asioilla voi kuitenkin olla yhteyttä oppilaan yleiseen hyvinvointiin. Oppilaan uskoutuminen saattaa myös sisältää kätkeytyn avun tai tuen pyynnön. Tarve oppilashuollolliselle lähestymistavalle oppilaitoksessamme on ilmeinen.

Tämän kehittämishankkeen tavoitteena on laatia Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetuksen oppilashuollolle oppilashuoltosuunnitelma ja luoda käytäntöjä oppilashuollon toteuttamiselle taiteen perusopetuksessa. Oppilashuoltosuunnitelman laadinta perustuu yhteiselle oppilashuollosta käytävälle keskustelulle ja toimintatapojen kehittäminen on myös tarkoitus tehdä yhteisöllisesti. Prosessin tavoitteena on taata taiteen perusopetuksen oppilaille sujuva opinpolku oppilaitoksessamme sekä turvata perustaitojen oppiminen ja positiivisten oppimiskokemusten syntyminen.

Hankkeen raporttiosa toimii myös työvälineenä niin uusien kuin vanhojenkin työntekijöiden perehdyttämisessä taiteen perusopetuksen oppilashuollon kenttään. Lisäksi siihen on koottu sellaista tietoa, jota oppilashuoltoryhmä tarvitsee toiminnassaan. Lähdeluettelo ohjaa oman tehtävänsä ohella myös oppilashuoltoa syvemmin käsittelevän kirjallisen aineiston pariin. Tämä on apuna asiaan laajemmin perehdyttäessä. Oppilashuolto on uusi asia taiteen perusopetuksessa ja sen vuoksi siihen on hyvä yhteisesti perehtyä sekä tuoda koko henkilöstön tietoon sen mahdollisuudet oppilaan tukemisessa.

Hanke on haastava, kun valmiita toimintamalleja ei ole eikä toimintaa ole lastensuojelulakia lukuun ottamatta lainsäädännöllisesti mitenkään määritelty. Toisaalta tämä antaa meille mahdollisuuden kehittää omanäköistämme ja parhaiten tarpeitamme vastaavaa toimintaa.

1.2 Hankkeen kuvaus

Osallistuin lukuvuonna 2006 – 2007 Jyväskylän ammatillisen opettajakorkeakoulun järjestämiin ohjauksen erikoistumisopintoihin Ohjauksen suunnittelu ja kehittäminen oppilaitoksessa. Tällöin päivitin kehittämishankkeenani silloisen Jyväskylän ammattiopiston Konservatorion ammatillisen opetuksen opinto-ohjaussuunnitelman. Luontevana jatkona tälle työlle olisi ollut nykyisten opintojeni aikana kehittää ohjaussuunnitelma musiikin perusopetuksen tarpeisiin, mikä olikin alkuperäinen suunnitelmani. Oppilai-

toksessani kuitenkin nousi tarve perusopetuksen oppilashuollon käynnistämiseksi ja tuntui luontevalta suunnata oma energiani tukemaan tätä työtä.

Koulutuspäällikkömme Kirsti Korpela asetti tammikuussa 2008 työryhmän luomaan käytänteitä perusopetuksen oppilashuollolle. Ryhmään kuuluivat koulutussuunnittelija Riitta Hasanen, joka toimi ryhmän sihteerinä sekä seitsemän perusopetuksessa toimivaa opettajaa. He olivat Päivi Alajoki, Erik Brander, Emma Kangas, Timo Ketola, Pekka Kilkki, Riitta Riikonen sekä tämän raportin laatija. Oppilashuoltosuunnitelman kirjoittaminen tuli osakseni, koska se on osa tätä kehittämishankettani.

Prosessin lähtökohtana oli ensin kartoittaa taiteen perusopetuksen oppilashuollolliset tarpeet. Koska kaikki ryhmän opettajat olivat musiikin parissa toimivia, niin tarpeet nousivat siltä alueelta, mutta lähemmin tarkasteltuna ne osoittautuivat yhteneviksi myös tanssin opetuksesta nousevien tarpeiden kanssa. Oppilashuoltosuunnitelmaan tutustui sen valmistumisvaiheessa tanssinopettaja Nina Heino ja hänen kanssaan käytyjen keskustelujen jälkeen suunnitelma viimeisteltiin vastaamaan niin tanssin kuin musiikinkin perusopetuksen tarpeita.

Työryhmä kartoitti aluksi ne asiat, joita olisi syytä oppilashuollon piirissä käsitellä. Kaikille opettajille lähetettiin sähköpostitse kysely siitä, millaisia oppilashuollollisia ongelmia he olivat oppilaidensa kanssa kohdanneet. Samalla tiedusteltiin myös sitä, millaista apua he työssään tarvitsisivat näiden ongelmien ratkaisemisessa.

Hieman yllättäen vastaukset saatiin vain kahdelta opettajalta. Oppilashuoltoa kehittävä ryhmä on itse ollut aktiivinen ja tuonut esille lisää ratkaistavia oppilashuollollisia asioita. Sen lisäksi olen keskustellut näistä kysymyksistä kollegoideni kanssa ja pyrkinyt siten muodostamaan kokonaiskuvaa siitä, mistä kaikesta perusopetuksen oppilashuollossa on kyse. Tämän työn jälkeen hahmottelimme oppilashuoltosuunnitelman rakennetta eli päätimme yhteisesti niistä asioista, mitä siinä tulisi käsitellä.

Oppilashuoltosuunnitelmaa on rakennettu prosessiluonteisesti. Työskentelytavaksi sovittiin se, että kirjoittaisin sovituista asioista kirjallisista lähteistä löytämäni tiedon sekä kollegoideni kanssani käymien keskustelujen perusteella alustavan suunnitelman, jonka jälkeen ryhmä kokoontuisi keskustelemaan siitä. Keskustelun jälkeen tehtävänäni on ollut muokata suunnitelmaa edelleen.

Ryhmä kokoontui käsittelemään muokattua suunnitelmaluonnosta yhteensä kolme kertaa. Lisäksi työstimme suunnitelmaa koulutussuunnittelijan kanssa kaksi kertaa ennen kuin silloinen luonnos annettiin ryhmän jäsenten luettavaksi. Viimeinen kokoontuminen oli huhtikuussa., jonka jälkeen tanssinopettajat saivat luonnoksen kommentoitavaksi. Suunnitelman valmistumiseen kului aikaa nelisen kuukautta. Tämä oli hyvä asia, sillä niin kirjoittajalle kuin ryhmän jäsenillekin jäi riittävästi aikaa työstää ajatuksia ja ohjussuunnitelman sisältöjä.

Tämän kehityshankkeen tavoitteena on määritellä mahdollisimman selkeästi Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetuksen oppilashuollolliset tarpeet sekä laatia tarvelähtöisesti oppilashuoltosuunnitelma, jonka avulla voidaan luoda käytäntöjä taiteen perusopetuksen oppilashuollon ongelmien ratkaisemiseksi.

Teoriaosuudessa on määritelty taiteen perusopetuksen oppilashuoltoa määrittävät tekijät. Kirjallisen materiaalin perusteella on pyritty selvittämään oppilashuoltoon liittyviä käsitteitä ja toimintamalleja. Koska ainoa suoraan oppilashuoltoa taiteen perusopetuksessa koskettava asiakirja on lastensuojelulaki, niin teoreettisessa viitekehyksessä on etsitty sovellettavia käytäntöjä lähinnä peruskoulua koskevista säädöksistä. Suurin osa oppilaistamme kuuluu tähän ikäryhmään, joten tämä tarkastelutapa on perusteltua. Teoreettisen viitekehysten ja käytännöstä nousseiden tarpeiden perusteella on opettajien kanssa keskusteltu oppilashuollon sisällöistä ja toimintatavoista taiteen perusopetuksessa. Keskusteluja on käyty tilanteesta riippuen joko kahdenkeskisinä tai ryhmissä.

Teoreettista osuutta pohtiessani saamani tiedon perusteella olen pystynyt keskustelemaan kollegoideni kanssa aiempaa selkeämmin ja samalla avaamaan heille käsitteitä, jotta käyttämämme termit ovat semanttisesti mahdollisimman yksiselitteisiä. Pyrkimyksenä on ollut yhdessä toimien saada aikaiseksi taiteen perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelma, jonka kaikki voivat allekirjoittaa ja joka on mahdollisimman toimiva oppilaitoksen arjessa.

1.3 Oppilashuolto Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetuksessa

Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetus noudattaa toiminnassaan Jyväskylän koulutuskuntayhtymän ja ammattiopiston yhteisiä toimintamalleja ja säännöstöjä. Taiteen perusopetus poikkeaa ammattiopiston perustetävistä siinä, että opetus harrastustavoitteista eikä ammattiin tähtäävää kuten ammattiopiston muu opetus ammattistarttia ja oksakoulutusta lukuun ottamatta.

Harrastustavoitteisessa opetuksessa tärkeänä tavoitteena on ammattiopiston muun opetuksen tavoin tukea oppilaan omia vahvuuksia sekä vahvistaa tervettä itsetuntoa. Taiteen perusopetusta ja sen toteuttamista eivät kuitenkaan suoraan määritä Jyväskylän ammattiopiston opinto-ohjaus- ja opiskelijahuoltosuunnitelmat, sillä niiden sisällöt nousevat ammatillista koulutusta määrittävistä laeista ja asetuksista.

Oppilashuollolliset asiat taiteen perusopetuksessa ovat olleet määrittelemättä ja siksi niihin puuttuminenkin on ollut tähän asti sattumanvaraista. Opettajien omasta aktiivisuudesta on riippunut se, miten näitä asioita on käsitelty. Opettajilla ei kuitenkaan aina ole valmiuksia eikä riittävästi osaamista tällä alueella toimimiseen.

2 OPPILASHUOLTO

2.1 Oppilashuollon historiaa

Oppilashuolto on kehittynyt oppivelvollisuuskoulun yhteydessä. Oppilashuoltokäsitettä käytettiin aikaisemmin ensisijaisesti tarkoittamaan koululjetuksia, koulutarvikkeita, kouluateriaa, kouluterveydenhuoltoa, majoitusta ja lomavirkistystä. Myöhemmin käsite on vakiintunut tarkoittamaan ennen kaikkea fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista oppilashuoltoa, jotka ainakin osittain voidaan erottaa varsinaisesta opetustyöstä. (Opetusministeriö 2002, 12) Oppilashuollon juuret ulottuvat 1800-luvun jälkipuolelle, mutta varsinainen oppilashuollon käsite syntyi 1960-luvulla ja se vakiintui peruskoulu-uudistuksen yhteydessä (Louhi-Jauhiainen 2005, 57).

1960-luvulta alkaen on eletty psykososiaalisen oppilashuollon kautta. Tämän kauden merkittävin piirre on psykologien ja kuraattorien tulo kouluorganisaation sisälle sekä opinto-ohjaajien ammattikunnan synty peruskoulu-uudistuksen yhteydessä. Alkuvaiheessa koulupsykologien ja koulukuraattorien työ painottui yksilökohtaiseen diagnosoivaan ja niin sanottuun korjaavan työhön. 1960- ja 1970-lukujen vaiheessa tavoitteissa alettiin korostaa ennaltaehkäiseviä ja konstruktiiivisia työmuotoja. (Opetusministeriö 2002, 14)

Nykyisin oppilashuollossa tulisi painottua ensisijaisesti ennaltaehkäisevään toimintaan. Oppilaiden ongelmiin tulee toki puuttua tarvittaessa, mutta painopisteen tulisi olla ennaltaehkäisevässä, tunnistavassa ja korjaavassa toiminnassa. Eri hallinnonalojen yhteistyötä tulee lähentää ja poistaa yhteistyön esteet, ensisijaisesti opetus- ja sivistystoimen sekä sosiaali-terveys-toimen väliltä. (Lahtinen 2004)

Oppilashuollosta ja tukipalveluista sekä oppilashuoltoon läheisesti liittyvistä palveluista säädetään eri laeissa kuten koulutusta koskevissa laeissa. Näitä ovat perusopetuslaki (628/1998), lukiolaki (629/1998), laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998), kansanterveyslaki (66/1972) sekä lastensuojel-

lulaki (417/2007). Säästösten perusteella palvelujen järjestäminen kuuluu eri hallinnonalojen alaisuuteen, mikä aiheuttaa käytännön työssä hajanaisuutta ja ongelmia.

Koulun oppilashuolto on koko historiansa ajan toiminut oppilaiden hyvinvoinnin turvaamisen ohella koulun käytäntöjen sujuvuuden varmistajana. kaikki oppilashuollon työmuodot eivät ole rajoittuneet vain kouluorganisaation sisälle, vaan osa sen toiminnoista on koulun ulkopuolisten tahojen tarjoamia palveluja. (Louhi-Jauhiainen 2005, 57-58)

2.2 Oppilashuoltokäsitteen määrittelyä

Oppilashuolto on oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä, ylläpitämistä ja niiden edellytyksiä lisäävää toimintaan Oppilashuolto on myös oppimisvaikeuksia sekä terveydellisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia ongelmia *ehkäisevää ja korjaavaa* toimintaa. (Opetusministeriö 2002, 11) Nykyään kaikilla oppilashuollon asiantuntija-alueilla korostetaan psykososiaalista näkökulmaa fyysisen hyvinvoinnin rinnalla. Oppilashuolto ei käsitteenä ole yksiselitteinen, vaan sitä tulkitaan eri ammattiryhmien näkökulmasta eri tavalla. (Louhi-Jauhiainen 2005, 58)

Oppilashuollon toiminnasta säädelään usean eri hallinnonalan lainsäädännössä. Oppilashuollon perusteet ovat eri koululainsäädännöissä olevissa toimintavelvoitteissa. Perusopetuslain 29 §:n, lukiolain 21 §:n ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 28 §:n mukaan oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tämä oppilaan subjektiivinen oikeus velvoittaa koulutuksen järjestäjää huolehtimaan psyykkisen ja fyysisen ympäristön turvallisuudesta sekä ennalta ehkäisemään oppilaiden turvallisuutta uhkaavat tekijät ja olosuhteet. (Opetusministeriö 2002, 10) Lisäksi oppilashuollon toimintaa määrittävät kansanterveyslaki sekä lastensuojelulaki.

Oppilashuolto on kokonaisvaltaista toimintaa, jonka tavoitteen on oppilaiden kaikinpuolisesta hyvinvoinnista huolehtiminen. Tavoitteena on luoda

turvallinen ja terve oppimis- ja työympäristö sekä suojata mielenterveyttä (Opetusministeriö 2002, 11). Nykyisen lainsäädännön mukaan oppilashuollossa korostuvat lasten ja nuorten kehitykseen liittyvien vaikeuksien ennaltaehkäisevä toiminta ja varhainen puuttuminen. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä ovat myös mukana lainsäädännössä. (Louhi-Jauhiainen 2005, 59) Harrastustavoitteisessa opetuksessa tavoitteena tulee myös olla oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen. Näin kaikille oppilaille voidaan taata positiiviset oppimiskokemukset ja täten edistää harrastuksen voimauttavaa vaikutusta.

2.3 Oppilashuoltoryhmät

Oppilashuoltoryhmä on koulussa toimiva moniammatillinen työryhmä, jonka kokoonpano vaihtelee koulukohtaisesti. Yleensä oppilashuoltoryhmän jäseniä ovat rehtori, oppilaanohjaaja, erityisopettaja, kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori ja/tai koulupsykologi. Oppilashuoltoryhmään voi kuulua vaihtuva opettajajäsen ja joskus perustelluista syistä koulun ulkopuolisia toimijoita, kuten nuoriso-ohjaaja tai sosiaalityöntekijä. (eNorssi) Oppilashuoltoryhmän kokoonpanossa on eroja. Koulumuodosta ja koulun koosta riippuu ketkä osallistuvat oppilashuoltoryhmän työskentelyyn. Ryhmät ovat kuitenkin moniammatillisia. Useimmiten ryhmä toimii rehtorin johdolla kartoittaen oppilaiden ja koulun ongelmia sekä etsien niihin ratkaisuja (Louhi-Jauhiainen 2005, 60).

Perinteisesti oppilashuollon asiakas on oppilas. Asiakas voi myös olla opettaja, luokka, perhe tai kouluyhteisö. Oppilashuoltoryhmän tehtävänä on koordinoida oppilaitoksen oppilashuoltotyötä. Oppilashuoltoryhmässä seurataan oppilaiden edistymistä sekä sovitaan tarvittaessa toimenpiteistä, työnjaosta ja yhteydenpidosta oppilasasioissa. Oppilasasioiden lisäksi oppilashuoltoryhmässä käsitellään myös mm. koulun käytänteiden kehittämiseen ja ennaltaehkäisevään toimintaan liittyviä asioita.

Toimiva oppilashuoltoryhmä tukee opettajan työtä, vanhempien kasvatus-työtä sekä oppilaan omaa kasvua ja oppimista. Oleellista on, että ryhmän ja opettajakunnan yhteistyö on toimivaa ja *informaation kulku esteetöntä*. Oppilashuoltoryhmissä käsitellään tavallisimmin oppilaiden koulunkäyntiin liittyviä asioita, kuten oppimisvaikeuksia, käyttäytymiseen ja mielenterveyteen liittyviä ongelmia, kiusaamista ja luvattomia poissaoloja. Ennaltaehkäisevänä, varhaista tunnistamista ja puuttumista korostavana työnä, voidaan käsitellä myös päihteiden käyttöön liittyviä asioita. Oppilashuollon piiriin kuuluvat myös oppilaan perhetilanne, opettajaan ja opettamiseen liittyvät ongelmat, luokkayhteisöön, koulukiusaamiseen ja käytöshäiriöihin sekä oppilaan tunne-elämään liittyvät asiat. (Louhi-Jauhiainen 2005, 60-61)

2.4 Oppilashuollon palvelut

Oppivelvollisuuskoulun ja toisen asteen koulutuksen oppilashuollon osana on oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtiminen. Tämän vuoksi koulut tarjoavat oppilailleen kouluterveydenhuollon sekä koulupsykologien ja koulukuraattorien palveluja.

Näissä palveluissa on alueellisia ja koulukohtaisia eroja. Terveystenhoitopalveluja (kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri) tarjotaan kaikille oppilaille, mutta psykososiaaliset palvelut puuttuvat edelleen monesta kunnasta (Opetusministeriö 2002, 32). Erityisesti syrjäseutujen pienissä kunnissa oppilashuollon palvelut ovat puutteellisia. Taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa näitä palveluja ei ole ollenkaan tarjolla.

Kouluyhteisön turvallisuuden kehittäminen on myös osa oppilashuollon palveluja. 1990-luvun aikana koulut ovat laatineet kriisisuunnitelmia, jotka sisältävät toimintamalleja kriisitilanteiden ehkäisyyn ja kohtaamiseen. Näillä malleilla pyritään turvaamaan tarkoituksenmukainen toiminta yhteisön tai sen jäsenten psyykkistä tai fyysistä terveyttä uhkaavissa tilanteissa. Tavoitteena on säilyttää toimintakyky sekä tukea yhteisön jäsenten toipumista ja estää psyykkiset ja fyysiset haittavaikutukset. (Louhi-Jauhiainen 2005, 61)

2.5 Huoltajien vastuu hyvinvoinnin edistämisessä

Vanhempien vastuu lapsen kasvusta, kehityksestä ja hyvinvoinnista on ensisijainen. Yhteiskunnan tulee kuitenkin omilla toimenpiteillään luoda mahdollisuuksia vastuulliseen vanhemmuuteen. Vaikka yhteiskunnan järjestämällä toimenpiteillä voidaan tukea lasten ja nuorten hyvinvointia, kestävän hyvinvoinnin saavuttaminen edellyttää vanhempien *kiinnostusta ja huolenpitoa* omien lasten ja nuorten elämästä ja opiskelusta. (Opetusministeriö 2002, 33) Lasten koulunkäynnistä ja harrastustoiminnasta huolehtiminen sekä niiden tukeminen on vanhempien vastuulla. Lapsille ja nuorille on tärkeää, että vanhemmat arvostavat heidän tekemisiään niin koulussa kuin vapaa-ajalla.

Koulun ja kodin yhteistyötä tulee kehittää jatkuvasti. Vanhemmilta edellytetään aktiivista osallistumista ja vuorovaikutusta koulun kanssa (Opetusministeriö 2002, 33). Yhteistyön edellytyksiä voidaan parantaa varmistamalla tiedonkulku vanhempien ja opettajien välillä. Tiedonkulun on oltava aktiivista kumpaankin suuntaan. Harrastustoiminnassa ei esimerkiksi tieto oppilaan oppimisvaikeuksista siirry kouluterveydenhuollosta opettajille, vaan tässä vanhempien tulisi olla itse vastuullisia. Näin voidaan oppilaan oppimista edistää hänelle sopivin keinoin sen sijaan, että oppilas turhautuu ja saa negatiivisia oppimiskokemuksia.

Luottamuksen syventäminen vanhempien kanssa tulee olla toiminnan tavoitteena. Vanhempien suostumus tietojen käyttämiseen heidän lastaan koskevissa asioissa on välttämätöntä. Ilman tätä tietoa oppiminen on hidasta ja turhauttavaa. Luottamuksen syventäminen vanhempien kanssa tulee olla toiminnan tavoitteena. vanhempien suostumus tietojen saamiseksi heidän lastaan koskevissa asioissa on välttämätöntä ja se poistaa salassapitovelvollisuudesta aiheutuvia ongelmia.

Molemmiin puolisen ymmärryksen ja luottamuksen lisäämiseksi erityisesti kieli- ja kulttuurivähemmistöihin, maahanmuuttajiin kuuluvien perheiden

mahdollisuuksiin osallistua koulun ja kodin yhteistyöhön tulee kiinnittää erityistä huomiota. Kulttuuritaustaltaan erilaisten perheiden mahdollisuudet ymmärtää suomalaisen koulun kasvatusta ja oppimisen tavoitteita sekä opetuksen sisältöjä saattavat olla riittämättömät. Yhteistyö auttaa kouluja tiedostamaan perheiden uskonto- ja kulttuuritaustasta lähtevien kasvatusodotusten ja – tavoitteiden erilaisuus. (Opetusministeriö 2002, 34) Kulttuurin alueella tämä vuorovaikutus on varmasti antoisaa molemmille osapuolille.

2.6 Toimivan oppilashuollon järjestäminen

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin perusta on kodin ja yhteisön antama turvallisuus, huolenpito, välittäminen ja vastuu. Hyvinvointi on kasvun, kehityksen ja oppimisen perusta.

Koulussa hyvinvointi perustu oppilaan ja opettajan aitoon vuorovaikutukseen sekä kouluyhteisön myönteiseen ilmapiiriin ja toisista välittämiseen. Yhteisöllisyys tukee oppimista, kasvua ja keittymistä. Oppilaasta huolehtiminen edellyttää koulun kaikkien aikuisten luottamusta ja yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjällä on ensisijainen vastuu järjestää olosuhteet sellaisiksi, että ne tukevat oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista ja että olosuhteet tukevat fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Oppilaitoksessa ennaltaehkäisevään toimintaan sekä oppilaiden auttamiseen osallistuvat rehtori, opettajakunta ja muu oppilaitoksen henkilökunta sekä näiden ohella koulun verkostoon kuuluva moniammatilliset osaajat. (Opetusministeriö 2002, 40)

Koulut ja oppilaitokset ovat osa kunnan ja nuorten palveluverkosta. Hyvinvoinnin edistäminen edellyttää palveluverkoston sujuvaa yhteistoimintaa. Koulun ja oppilaitoksen tulee aktiivisesti verkostoitua oman kunnan eri hallinnon alojen, järjestöjen, kolmannen sektorin ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Moniammatillinen yhteistyö edellyttää avointa vuorovaikutusta ja tietojen vaihtamista. Tietojen käsittely ja salassapitosäädök-

set eivät saa muodostua esteeksi tiedon kululle ja luottamuksellisen yhteistyön sujuvuudelle. (Opetusministeriö 2002, 41)

2.7 Julkisuus ja tietosuoja oppilashuollossa

On suositeltavaa, että oppilashuoltoryhmällä on aina huoltajan lupa käsitellä oppilaan salassa pidettäviä tietoja. Ellei tällaista lupaa ole, niin perusopetuslain (628/1998, § 40) mukaan oppilashuoltoryhmän työskentelyyn osallistuvat voivat kertoa toisilleen vain sellaista oppilasta ja hänen perhettään koskevia salassa pidettäviä tietoja, jotka ovat välttämättömiä opetuksen asianomaisen järjestämisen kannalta. Oppilashuoltoa määrittävien normien mukaan kyseeseen tulevat vain opetuksen järjestämiseen liittyvät toimenpide-ehdotukset sekä niiden välttämättömät taustatiedot. Säännöstä on tulkittava niin, että salassa pidettäviä tietoja saa antaa säännöksessä määritetyille tahoille ainoastaan silloin, kun se on perusteltua oppilaan opetuksen järjestämiseen liittyvistä syistä. (Opetusministeriö 2002, 7)

Jokainen ryhmän työskentelyyn osallistuva vastaa omalta osaltaan siitä, mitä tietoja hän kertoo. Tarvittaessa pitää pystyä perustelevaan, miksi jokin salassa pidettävä tieto on annettu eteenpäin. (Opetusministeriö 2002, 7) Salassa pidettäviä tietoja opetustoimessa ovat mm. oppilaiden ja heidän perheenjäsentensä henkilökohtaiset olot ja taloudellinen asema, tiedot elintavoista, osallistuminen yhdistystoimintaan, vapaa-ajan harrastukset ja perhe elämä. Oppilashuoltoa koskevat asiakirjat ovat salassa pidettäviä. Lisäksi salassa pidettäviä tietoja ovat terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen käyttäytyminen, sosiaalihuollon etuudet, tukitoimet ja palvelut, työhallinnon asiakkuus ja päivähuolto. (Vanhanen 2008) Salassapitovelvollisuus on henkilökohtainen velvoite ja jokainen oppilashuoltoon osallistuva henkilö vastaa itsestään.

Oppilashuoltoryhmässä esillä olleet yleiset asiat olisi hyvä kirjata. Yksittäisen oppilaan asiassa voidaan kirjata vain se, kenen toimesta asia on tuotu kokoukseen, itse aihe sekä sovitut jatkoimenpiteet. Jos jatkoimenpiteistä sovitaan, niin kirjauksessa olisi hyvä näkyä, kenen tehtäväksi jatkosta

vastaaminen on annettu oppilashuoltoryhmässä. Koska yksittäistä oppilasta koskevat kirjaukset ovat salassa pidettäviä, niin ne tulee tehdä siten, että salassa pidettävät merkinnät on tarvittaessa eroteltavissa muista. (Opetusministeriö 2002, 7) Kirjaamiskäytäntöjä on erilaisia ja siihen kannattaa toiminta aloitettaessa kiinnittää erityistä huomiota. Oppilashuoltoryhmän muistiot on säilytettävä lukitussa tilassa.

Oppilaitoksen rehtori vastaa siitä, että ryhmän työskentelystä tehdään muistiot tai pöytäkirjat. Hänen myös kuuluu määrätä, kuka toimii puheenjohtajana, kenen tehtäviin kirjaaminen kuuluu, miten kirjaukset tarkastetaan sekä miten niitä säilytetään. Ensisijaiset salassapitosäännökset sisältyvät eri koululakeihin, joita julkisuuslain säännökset täydentävät. (Opetusministeriö 2002, 7)

2.8 Oppilashuoltoa määrittävät tekijät taiteen perusopetuksessa

Oppilashuollolla ei taiteen perusopetuksessa ole virallisesti normein määritettyä asemaa. Opetussuunnitelmien perusteiden opetuksen tavoitteista on kuitenkin löydettävissä asioita, jotka toimiakseen saattaisivat edellyttää myös oppilashuollollista puuttumista. Jyväskylän ammattiopistossa taiteen perusopetuksen oppilashuoltoa voidaan ajatella määrittävän myös koko ammattiopiston toimintaa säätelevät ohjeistukset. Näitä ovat Jyväskylän ammattiopiston opiskelijahuoltosuunnitelma, oppilaitosten päihdestrategia, kriisisuunnitelma ja järjestyssäännöt.

Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden henkistä kasvua, luovuutta ja sosiaalisia taitoja. Opetuksessa tulee ottaa huomioon yksilölliset erot ja tukea oppilaan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan. (Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002, 5-6)

Musiikin puolella opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan henkistä kasvua ja persoonallisuuden lujittumista sekä luovuuden ja sosiaalisten taitojen ke-

hittymistä. Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta myös rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opiskeluympäristöä tulee kehittää sellaiseksi, että se mahdollistaa erilaisten oppilaiden edistymisen. (Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002, 6-7)

Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetuksen tanssin ja musiikin opetussuunnitelmat sisältävät nämä opetussuunnitelmien perusteissa olevat asiat. Ne on ilmaistu hieman eri tavalla, mutta toteuttavat opetussuunnitelmien perusteiden henkeä.

Jyväskylän ammattiopistolla on ammatillisella koulutuksella yhteinen opiskelijahuoltosuunnitelma. Siinä määritellään opiskelijahuollon sisällöiksi sellaiset toiminnot ja palvelut, joilla edistetään opiskelijan oppimista ja opiskelun joustavaa sujumista, hyvää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskelijahuollon keskeiset periaatteet ovat tarvelähtöisyys, välittäminen, luottamuksellisuus, avoimuus, moniammatillisuus ja säännöllisyys. Painopiste opiskelijahuollon toteuttamisessa on ennaltaehkäisevässä toiminnassa. (Jyväskylän ammattiopiston opiskelijahuoltosuunnitelma 2007, 1)

Oppilaitosten päihdestrategialla tarkoitetaan kaikkia niitä toimintalinjauksia, joiden tavoitteena on opiskelijoiden päihdeongelmien ennaltaehkäisy, niiden havaitseminen ja niihin puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä hoitoonohjaus. Strategian tarkoituksena on selkeyttää ja yhtenäistää oppilaitosten päihdetyötä. Strategiaa käsitellään vuosittain oppilaitosten oppilashuoltoryhmissä. (Jyväskylän ammattiopisto Oppilaitosten päihdestrategia 2003, 2-3)

Kriisisuunnitelmassa on kuvattu ammattiopiston toimintatavat kriisien kohdatessa kouluyhteisöä tai sen jäseniä. Kaikilla oppilaitokseen kuuluvilla opettajilla ja muulla henkilöstöllä sekä opiskelijoilla on vastuu toisistaan ja kaikkien tulee puuttua kiusaamistapauksiin sekä tukea toisiaan vaikeissa tapauksissa. (Jyväskylän ammattiopisto Kriisisuunnitelma 2005, 1)

Jyväskylän ammattiopiston järjestyssäännöillä taataan turvallinen oppimis- ja työskentely-ympäristö. Opiskelijalla tulee olla oikeus turvalliseen ja viihtyisään opiskeluympäristöön. Kaikilla työyhteisön jäsenillä tulee olla oikeus ja mahdollisuus tehdä työtään tuloksellisesti.

Järjestyssääntöjen tehtävänä on luoda edellytykset koulutyön kasvatuksellisten ja opetuksellisten tavoitteiden saavuttamiseksi sekä luoda perusta Jyväskylän ammattiopiston opiskelijoiden ja henkilöstön turvallisuudelle ja viihtyisyydelle. Säännöt ovat välttämättömiä opiskelijoiden, opettajien ja työntekijöiden vastuun, velvollisuuksien ja oikeuksien selvittämiseksi sekä kaikkien oikeusturvan takaamiseksi. (Jyväskylän ammattiopiston järjestyssäännöt 2007)

3 KEHITTÄMISHANKKEEN TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Kehittämishankkeen tehtävänä on ollut laatia oppilashuoltosuunnitelma Jyväskylän ammattiopistossa annettavaa taiteen perusopetusta (musiikki ja tanssi) varten. Oppilashuoltosuunnitelman kautta määritellään oppilashuollon käytännön toimintaa ja luodaan lähtökohta perustettavan taiteen perusopetuksen oppilashuoltoryhmän toiminnalle.

Tavoitteena on löytää vastaukset kysymyksiin: **Millaisia oppilashuollollisia ongelmia taiteen perusopetuksessa on? Miten kyseisiin ongelmiin puututaan? Mitkä asiakirjat määrittävät taiteen perusopetuksen oppilashuoltoa eli mitkä ovat toimintaa rajaavat tekijät?** Näihin kysymyksiin vastaamalla kehitetään järkevää toimintaa ja määritellään myös toiminnan rajat.

Tämän kehittämishankkeen ja sen jalkauttamisen kautta tavoitteena on **saa- da oppilashuolto läpinäkyväksi** oppilaitoksessamme. Hankkeen aikana käytävä yhteinen keskustelu nostaa oppilashuoltoa aiempaa enemmän kaikkien yhteisön työntekijöiden tietoisuuteen ja siten antaa työkaluja ratkaista

oppilashuoltoon liittyviä asioita arjessamme. Prosessin aikana tavoitteena on myös **perehdyttää henkilöstöä oppilashuollon kenttään**. Oppilashuoltosuunnitelma laaditaan työryhmässä ja sen jälkeen tuotos esitellään koko perusopetuksessa toimivalle henkilöstölle. Oppilashuoltosuunnitelman laatimisesta kirjoitettu kehittämishankeraportti voi myös osaltaan toimia materiaalina uusien työntekijöiden perehdyttämisessä. .

Tämän kehittämishankkeen tutkimustehtävänä on **määritellä oppilashuollon tarpeet oppilaitoksemme perusopetuksessa sekä laatia raamit oppilashuoltoryhmän toiminnalle**. Toimivan käytännön aikaansaamiseksi oppilashuollon eri osa-alueista on käyty **keskustelua suunnitelmaa laatimaan asetetussa työryhmässä**. Keskusteluja on käyty myös kahdenkeskinä. Tavoitteena on ollut luonteva ja toiminnasta nouseva keskustelu. Keskustelujen kautta on tavoitteena ollut löytää yhteinen käsitys oppilashuollosta ja vakiinnuttaa yhteinen kieli oppilashuollosta puhuttaessa. Tämä on välttämätöntä oppilaan sujuvan arjen turvaamiseksi.

4 KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTUS

4.1 Aineiston keruu ja käsittely

Taiteen perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelman laatiminen perustuu taiteen laajan oppimäärän opetussuunnitelmien perusteissa oppilaanohjausta määrittäviin tekijöihin, joita on käsitelty raportin luvussa kaksi. Koska näitä tekijöitä ei juuri ole, niin tukena on käytetty oppilashuoltoa ja sen sisältöä yleensä sekä erityisesti peruskoulussa määrittävää aineistoa. Lisäksi on pyritty soveltamaan Jyväskylän ammattiopiston ammatillisen koulutuksen oppilashuoltoa käsittelevää ohjeistusta, kuten opiskelijahuoltosuunnitelman yleistä osaa, päihdestrategiaa ja kriisisuunnitelmaa. Näitä on myös kuvattu toisessa luvussa.

Taiteen perusopetuksen oppilashuollon tulee olla linjassa koko organisaation toiminnan kanssa. Toisaalta oppilashuoltoa on pyritty rakentamaan käy-

tännön tarpeita vastaavaksi kirjaamalla suunnitelmaan sellaisia asioita, jotka nousevat omasta toiminnastamme.

Oppilashuoltoa määrittävien ja kuvaavien tekijöiden pohjalta on käyty keskustelua oppilaanohjaussuunnitteluryhmän kanssa kevätlukukauden 2008 aikana. Näiden keskustelujen päälinjat on kirjattu kustakin tapaamisesta pidettyyn muistioon. Keskusteluja on myös käyty spontaanisti akuutin tilanteen sattuessa kohdalle. Keskustelujen dokumentoiminen nauhoittamalla ja näiden nauhojen analysoiminen olisi ollut yksi mahdollisuus lisätä tämän raportin luotettavuutta, mutta käytännössä se olin ollut liian suuri urakka. Muistioiden dokumenttiarvo on tämän työn kannalta riittävä.

Oma roolini on ollut kyselevä ja kokoava. Opinnoistani ja työtehtävistäni johtuen oppilashuollollinen tietämykseni on ollut kenties syvempää kuin osalla työryhmämme jäsenistä, joten olen voinut sen avulla tehostaa ryhmämme toimintaa.

Kyseessä on dokumenttiaineistoon perustuva työ, joka pohjautuu lähinnä avoimeen haastatteluun. Avoimessa haastattelussa tilanne muistuttaa kaikkein eniten tavallista keskustelua. Haastattelija ja haastateltava keskustelevat tietyistä aiheista, tässä tapauksessa oppilashuollosta, mutta kaikkien haastateltavien kanssa ei käydä välttämättä läpi kaikkia teema-alueita. (Eskola & Suoranta 2000, 86) Keskustelua on määrittänyt keskustelun toisen osapuolella työtehtävän perusteella oleva oppilashuollollinen tarve ja huoli. Keskustelun kautta on pyritty määrittämään yhteistyössä oppilashuollolliset tarpeet ja niihin vastaaminen.

Ryhmäkeskusteluissa oppilashuoltoa on voitu jakaa laajemmin ja monipuolisemmin. Ryhmässä osallistujat soveltavat ryhmän vuorovaikutustilanteen kehystä. Näin on voitu keskustella siitä, mikä on oppilashuollollisesti yhteistä koko ryhmälle. Ryhmän jäsenet ovat kyselleet asioita toisiltaan, pohjineet koko ryhmälle ominaista suhtautumistapaa. (Alasuutari 1999, 152) Näin on saatu tietoa yhteisesti jaetuista oppilashuollon sisällöistä. Ryhmäkeskustelujen tuloksellisuutta ovat auttaneet ryhmän homogeenisuus. Asiat

ovat olleet kaikille tuttuja ja käsitteitä on voitu yhdessä analysoida, mikä on ollut hedelmällisen keskustelun edellytys. (Eskola & Suoranta 2000, 96)

Vaikka keskusteluja ei ole kirjattu lähdeaineistoon, niin niiden oikean tulkinnan takeena on se, että oppilashuoltosuunnitelman jalkauttamisvaiheessa ja toiminnan muotoutuessa asioista voidaan vielä yhteisesti keskustella ja tehdä suunnitelmaan tämän keskustelun myötä havaitut korjaukset. Suunnitelmalla on prosessiluonne ja se elää käytännön mukana. Oppilashuoltosuunnitelma on yhteistyö tulos, joka jokaisen työhön osallistuneen on voitava allekirjoittaa.

4.2 Aineiston analyysi

Aineiston analyysi perustuu pitkälti raportin laatijan omaan tulkintaa käytyjen keskustelujen pohjalta. Käytyjä keskusteluja ei ole dokumentoitu, koska se ei aina olisi ollut mahdollista niiden epävirallisen luonteen vuoksi ja toisaalta esimerkiksi oppilashuoltoa suunnittelevan ryhmän kokousten nauhoittaminen ja nauhojen purku myöhemmin olisi ollut kohtuuttoman suuri urakka tämän kehittämistehtävän laajuuteen nähden. Toisaalta työryhmän kokousten nauhoittaminen olisi varmasti voinut vaikuttaa ryhmän työskentelyyn rajoittavasti.

Aineisto on osin muistinvaraista ja osin se perustuu kokouksista kirjoitetuihin muistioihin. Siitä on edetty pitkälti tutkijan intuitioon luottaen suoraan analyysiin. Toisaalta tämä analyysi on tehty usein välittömästi keskustelujen yhteydessä keskustelun toisen osapuolen kanssa yhdessä silloin, kun kyse on ollut kahdenkeskisestä keskustelusta. Oppilashuoltosuunnitelman rakentaminen on ollut prosessiluonteista: aiemmin sovittuun on palattu yhteisesti seuraavassa tapaamisessa. Se on osaltaan taannut lopputuloksen luotettavuutta. Tämän prosessin tulos on kaikkien osapuolten voitava hyväksyä ja samalla sitoutua sen mukaisiin oppilashuollon työtehtäviin ja vastuun omassa jokapäiväisessä työssään.

Keskustelujen tuloksien analyysissä on pyritty mahdollisimman luontevaan toimintaan. Tämä on ollut tärkeää toimivan käytännön luomiseksi. Laadullista analyysiä tehtäessä analysoijan on tärkeää tuntea aineistonsa perinpohjaisesti (Eskola & Suoranta, 200, 151) Tässä työssä olen ottanut vapauden tulkita aineiston lähinnä oppilashuoltoa määrittävien tekijöiden tiedostamiseksi. Tätä tietoa olen pyrkinyt keskusteluissa tuomaan esille ja nostamaan sitä samalla yhteiseen tietoisuuteen. Tämän kautta oppilashuollon vastuut ja roolit on pyritty määrittämään (”analysoimaan”) yhdessä parhaiten omaa oppilaitostamme ja erityisesti oppilaitamme palveleviksi.

5 TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU

5.1 Opetussuunnitelmien perusteet

Taiteen opetussuunnitelmien perusteissa korostetaan oppilaan aktiivista roolia ja sitä, että opiskeluympäristön tulee antaa oppilaille mahdollisuus asettaa omat tavoitteensa, oppia työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä löytää itselleen sopivia työskentelytapoja. Keskeistä on vuorovaikutus opettajan ja oppilaan välillä ja oppilaiden kesken. Opiskelu-ympäristö tulee kehittää sellaiseksi, että se mahdollistaa erilaisten oppilaiden oppimisen. (Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002, 7) Oppilashuollon tavoitteena puolestaan on edistää oppilaiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä tukea oppilasta mahdollisissa oppimisvaikeuksissa.

Vaikka taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat eivät edellytä organisoidun oppilashuollon olemassa oloa, niin opetussuunnitelmissa kuitenkin asetetaan opetukselle sellaisia tavoitteita, että niiden saavuttaminen edellyttää normaalia luokka-opetusta laajempia toimenpiteitä. Oppilashuolto on osa kaikkea oppilaitoksen toimintaa – musiikkioppilaitoksissa tosin sitä ei yleensä ole tällä hetkellä itsenäisenä, vaan se on sisäänrakennettu muuhun toimintaan. Yli kahdenkymmenen vuoden opettajakokemuksella uskallan väittää, että oppilashuollon piiriin luettava toiminta on vuosien saatossa li-

sääntynyt merkittävästi, joten tarvetta oppilashuollon luomiseen on myös taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa.

Käymissäni keskusteluissa eri henkilöstön edustajien kanssa on keskeisenä noussut esiin jotenkin selkeytymätön kuva oppilashuollosta sinänsä sekä siitä, kenelle sen järjestäminen oikein kuuluu. Opetussuunnitelmien perusteet eivät edellytä virallisesti organisoitua oppilashuoltoa taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa, mutta oppilashuollollisia tavoitteita on kuitenkin kirjoitettu opetuksen tavoitteiden sisään. Näin voidaan ajatella, että oppilashuolto on osa myös taiteen perusopetusta antavaa oppilaitosta.

Opettajat ovat yhä enenevässä määrin huolestuneita siitä, miten opetussuunnitelman tavoitteet saavutetaan. Oppilaat ovat aikaisempaa sitoutumattomampia eivätkä he ole läheskään aina valmiita pitkäjänteiseen työskentelyyn. Tähän syynä on varmasti harrastusten kasautuminen sekä vanhempien lapsiensa kanssa viettämän ajan vähyys ja siten vastuun vierittäminen opiskelusta liian varhain yksin lapsen harteille. Ongelmakäyttäytymistä on myös aikaisempia vuosia enemmän ja oppimishäiriöiden olemassa olo vaatii myös erilaisia opetusmenetelmiä tavoitteiden saavuttamiseksi. Perusopetuksen piirissä olevista lapsista on varovasti arvioiden viidesosalla erilaisia oppimisvaikeuksia. On turha uskotella, että näitä lapsia ei olisi myös taiteen perusopetuksessa. Tarvetta systemaattiselle tukitoiminnalle tälläkin alueella on, jotta opetussuunnitelman tavoitteet saavutetaan. Käytännössä näin toimitaankin ja opettajat toteuttavat työssään usein oppilashuollollisia periaatteita joskin usein tiedostamattaan.

Oppilashuollon selkiyttäminen ja yhteisen näkemyksen aikaan saaminen on ollut yksi tämän lukuvuoden tärkeimmistä tehtävistäni ja tavallaan olen sitä toteuttanut myös tämän kehittämistehtävän kautta. Oppilashuoltoa suunnittelevan työryhmän asettaminen oli iso askel oppilashuollon kehittämisessä ja yhteisen pohdinnan kautta moni asia on konkretisoitunut.

5.2 Oppilashuollon palvelut

Tehokkaasti toimiva oppilashuolto edellyttää moniammatillista verkostoa, sillä oppilaan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtiminen on usean eri ammattiryhmän yhteinen haaste. Perusopetuksessa sekä toisen asteen opetuksessa tällaiset verkostot ovat olemassa ja niillä on pitkäaikainen kokemus yhteistyöstä. Taiteen perusopetus on opetuksen kentässä oma itsenäinen saarekkeensa, jossa myös toimitaan melko itsenäisesti.

Taiteen perusopetusta antavat laitokset ovat verkottuneet oman substanssiosaamisensa mukaisesti erilaisten musiikkia toiminnassaan tarvitsevien yhteisöjen kanssa kuten esimerkiksi seurakuntien ja erilaisten järjestöjen kanssa. Kokonaisvaltaisen kehittämisen kannalta tärkeitä verkostoja ei kuitenkaan ole. Nykyinen erityisesti tietosuojaa koskeva lainsäädäntö ei edes mahdollista tällaisen verkoston luomista, vaikka tarvetta siihen olisi. Oppilashuollollisesti verkostoa ajatellen on olemassa vain yhteys sosiaaliviranomaisiin ja sekin suhde on yksipuolinen. Voimme tehdä tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen, mutta vastavuoroinen kommunikointi ei tietosuojaan vuoksi ole mahdollista. Toimivan verkoston luomiseen ei tällä hetkellä ole olemassa lainsäädännön suomia mahdollisuuksia muutoin kuin konsultoitavalla tasolla.

Jyväskylän ammattiopiston järjestyssäännöt koskevat myös perusopetusta. Taiteen perusopetuksella on aikaisemmin ollut omat toimintaansa sovelletut järjestyssäännöt, mutta organisaatiouudistuksen jälkeen niitä ei ole päivitetty. Järjestyssäännöt on kirjattu perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelman liitteeksi. Järjestyssääntöjen avulla pyritään takaamaan turvallinen oppimisympäristö.

Jyväskylän ammattiopiston Kriisisuunnitelma ja Päihdestrategia ovat sovellettavissa myös taiteen perusopetuksen tarpeisiin. Ennaltaehkäisevä päihdetyö on kirjattu oppilashuoltosuunnitelmaan omaksi luvukseen soveltaen ammattiopiston päihdestrategiaa. Kriisitilanteessa noudatetaan ammattiopiston yleistä ohjeistusta.

5.3 Oppilashuoltoryhmä

Taiteen perusopetuksen oppilashuoltoryhmä on tarkoitus perustaa lukuvuoden 2008 – 2009 alussa. Sekä ohjausta suunnittelevan työryhmän että perusopetuksen koulutuspäällikön Kirsti Korpelan mielestä ydinryhmän tulee olla pieni. Alustavasti ryhmän pysyviksi jäseniksi on kaavailtu koulutuspäällikköä, opinto-ohjaajaa sekä yhtä opettajakunnan edustajaa. Käsiteltävän asian mukaisesti ryhmän toimintaan voivat osallistua huoltajat, oppilas ja häntä opettavat opettajat.

Pieni ydinryhmä on toimiva ja helposti koolle kutsuttava. Ryhmän pienuus edesauttaa myös salassapitosäädösten toteuttamisessa. Ryhmän muistiot säilytetään lukitussa tilassa joko koulutuspäällikön tai opinto-ohjaajan huoneessa. Muistiokäytännöstä ei ole vielä sovittu. Cygnaeus-lukion käytäntö, jossa oppilaan nimen perään merkitään vain päivämäärä ja seuraavassa kokouksessa käydään läpi mahdolliset toimenpiteet taas päivämäärämerkinnällä, voisi olla ihan riittävä meilläkin.

Oppilashuoltoryhmän yhtenä keskeisenä tehtävänä on ennaltaehkäisevä työ. Tällaista on mm. mahdollisen lukihäiriöisen nuottien oppimista auttavan materiaalin olemassaolon selvittäminen sekä toimivien käytänteiden luominen oppilashuoltoa koskevien asioiden sujuvalle tiedonkululle. Oppilashuoltoryhmän ja sen jäsenten tehtävä on myös oppilashuollosta ja sen toiminnasta tiedottaminen muulle henkilöstölle sekä uusien työntekijöiden perehdyttäminen oppilashuollon käytäntöihin.

5.4 Yhteistyö huoltajien kanssa

Suurin osa oppilaistamme on alaikäisiä, joten yhteistyö huoltajien kanssa on erittäin tärkeää. Yhteistyöllä pyritään opintojen sujuvaan etenemiseen. Yhteistyön toivotaan myös vahvistavan oppilaan kasvua ja kehitystä sekä

edistävän hänen terveyttään, turvallisuuttaan ja hyvinvointiaan. Koteihin ollaan yhteydessä tarpeen mukaan opiskelun ongelmissa tai muissa lapsen ja nuorten elämään liittyvissä vaikeuksissa, jotka heijastuvat hänen musiikki- ja tanssiharrastukseensa.

Käytännössä osa vanhemmista olettaa kouluikäisten lastensa huolehtivan harrastukseen kulkemisesta, harrastusvälineitä ja kotiharjoittelusta itsenäisesti. Kuitenkin harva alle kymmenvuotias kykenee tähän ja aina eivät tätä vanhemmatkaan oppilaat pysty vastaamaan kaikesta itse. Lapsi saattaa tulla tunnille suoraan koulusta väsyneenä ja nälkäisenä, ja aina eivät kaikki tarvittavat varusteetkaan ole mukana. Oppilashuoltosuunnitelmassa vanhempien vastuu lapsensa harrastamisesta on haluttu nostaa selkeästi esiin, sillä usein opettaja joutuu oman työnsä ohessa ottamaan myös vanhemman roolin.

Luottamuksellisen suhteen luominen vanhempiin on erityisen tärkeää silloin kun oppilaalla on joku oppimishäiriö tai muu opintojen etenemistä rajoittava tekijä. Koska oppilashuollolliset verkostot ovat taiteen perusopetuksessa ohuet, niin vanhemmilta saatu oppilasta koskeva tieto on keskeisessä asemassa järjestettäessä opetusta siten, että se parhaiten palvelee oppilaan oppimista ja edistymistä.

6 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Toimiva oppilashuolto ei ole oppilaitoksen muusta toiminnasta irrallinen, itsetarkoituksellinen ilmiö, vaan se on kiinteä osa kaikkea oppilaitoksen toimintaa. Vastuu oppilashuollosta on koko henkilöstöllä, ei vain sitä varten erikseen nimetyllä ryhmällä. On tärkeää määritellä oppilashuolto ja sen toimintatavat myös taiteenperusopetusta antavissa oppilaitoksissa. Vain sitä kautta oppilashuoltoa voidaan kehittää ja toisaalta sen näkyväksi tekeminen auttaa opettajia ja muuta henkilöstöä ratkaisemaan esiin tulevia ongelmia.

Oppilashuoltosuunnitelma ei toimi paperilla, vaan oleellista on sen ”jalkauttaminen” työyhteisössä. Tämä tapahtuu kahdella tavalla. Oppilashuoltoryhmän asettaminen ja sen toiminnan resurssien turvaaminen on tärkeää, jotta päästään ennaltaehkäisevään ja kehittävään työotteeseen. Oppilashuoltoryhmä asetetaan ensi lukuvuoden alussa ja sen toiminta käynnistyy samalla.

Syytä olisi varmasti keskustella ryhmän kokoontumisten määrästä. Olisi hyvä pohtia, mikä olisi hedelmällisen työskentelyn kannalta sopiva kokousten määrä. Tiedän, että tälle työlle ei ole mahdollista resursoida meillä yhtä paljon kuin silloin, jos toiminta olisi lakisääteistä (esim. kerran kuukaudessa). Kokoontuminen kerran lukuvuodessa ja tarpeen mukaan johtaa helposti siihen, että ryhmän toiminta keskittyy oireisiin ja ennaltaehkäisevä työskentely kärsii. Ryhmäytyminen itsessään vaatii myös aikaa ja säännöllisiä tapaamisia. Ainakin toiminnan alussa tapaamisia olisi hyvä olla tiiviimmin.

Toinen jalkauttamisen ”askel” on koko työyhteisön perehdyttäminen oppilashuoltotyöhön. Tämä on tarkoitus toteuttaa heti ensi lukuvuoden alkaessa olevien yhteisten suunnittelupäivien aikana. Oppilashuoltotyö on jatkuva prosessi ja laadittu suunnitelmakin on vain sen toiminnan käsikirjan aihio. Sen on tarkoitus täydentyä ja muokkautua käytännön ja tarpeiden mukaan. Muokkaajina ovat kaikki työyhteisön jäsenet. Oppilaan etu ja opintojen sujuvuuden turvaaminen ovat lähtökohtana tässä työssä.

Yhtenä työvälineenä tässä perehdyttämisessä voidaan käyttää tätä raporttia. Sen toisessa luvussa on tarkoituksellisesti käsitelty oppilashuoltoa monipuolisesti. Tarkoituksena on ollut kasata materiaalia, joka selittää oppilashuollon käsitettä ja sen historiaa ja auttaa siten omalta osaltaan luomaan meille omia käytänteitä.

Koska oppilashuolto taiteen perusopetuksessa on toistaiseksi normein määrittelemätöntä, niin olemme voineet ideoida omaa suunnitelmaamme vapaasti. Se on ollut haasteellista, mutta myös todella innostavaa. Suunnitelmamme on pitkälti perusopetukseen ja toisen asteen opetukseen kuuluvan

oppilashuoltotoiminnan mukaista. Omat oppilaamme kuuluvat ikänsä puolesta näihin ryhmiin, joten mallin hakeminen näistä koulutusmuodoista on ollut luontevaa. Poikkeavaa siinä on kuitenkin huoltajien vastuun korostaminen. Lapsen harrastamisen tulisi tavallaan olla myös vanhempien harrastus. He luovat edellytykset harrastuksen jatkumiselle huolehtiessaan tarvittavista välineistä, mutta ennen kaikkea olemalla mukana ja osoittamalla kiinnostustaan lapsensa tekemisiin.

Laaditun oppilashuoltosuunnitelman avulla olemme astuneet ison askeleen eteenpäin omassa toiminnassamme. Koska tarve tähän työhön on noussut käytännöstä ja useat opettajat ovat sitä toivoneet, niin uskon, että emme ole tehneet turhaa työtä. Toiminta käynnistyy syksyllä ja siihen osallistuvien motivaatio on suurta. Meillä on nyt mahdollisuus kehittää jotain uutta, jota voimme kenties myös jakaa toisille musiikkioppilaitoksille.

Tämän raportin ja siihen liittyneen taiteen perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelman laatimisprosessin kautta tarkoituksena on ollut tehdä oppilashuolto näkyväksi omassa oppilaitoksessamme. Uskon, että prosessin aikana oppilashuollon kenttä on selkiytynyt muillekin kuin itselleni ja raportin lukemisen avulla sekä sen lähdeaineistoon tutustumalla halukkailla on mahdollisuus vielä tätä näkemystään syventää. Uusille työntekijöille raportti voisi olla oppilashuoltoon perehdyttämisen väline keskustelujen ohessa.

Oppilashuollon kehittäminen edellyttää meidän kaikkien yhteistyötä oman oppilaitoksemme sisällä. Oppilashuoltoryhmä organisoii toimintaa, mutta kaikki työntekijät ovat yhtä tärkeässä asemassa oppilashuoltoa toteuttaessa. Olisi hyvä kokoontua säännöllisesti joukolla pohtimaan oppilashuollon saralla esiin tulevia ongelmia ja toki myös onnistumisia. Näin taataan se, että jaamme yhteisen käsityksen oppilashuollosta ja puhumme samaa kieltä. Tarvittaessa voisimme hankkia itsellemme täsmäkoulutusta pyytämällä paikalle jonkun asioista paremmin perillä olevia henkilöitä. Ammattiopisto itsessään on hyvä pohja tällaiselle toiminnalle. Oppilashuoltoa on siellä kehitetty jo kauan ja laajasta henkilöstöstä löytyy asiantuntijaa moneen lähtöön.

Kehittämistehtävääni laatiessani mielessäni on herännyt joitakin asioita, joita on varmasti jatkossa syytä pohtia tarkemmin. Oppilashuolto ei ole itseisarvo, vaan sen tehtävänä on tukea oppilaan opintojen sujuvaa etenemistä. Erityisen tärkeää on nähdä oppilashuollon merkitys ennaltaehkäisevänä toimintana. Meidän tulisi löytää sellaisia työmuotoja, joilla tuetaan oppilaita ja joiden avulla ennen kaikkea tunnistetaan uhkat ajoissa. Onnistuminen tässä toiminnassa edellyttää koko työyhteisön yhteistyötä ja jokaisen tietoisuutta omasta vastuustaan.

Konkreettinen toimenpide on oppilashuoltoryhmän kautta luoda selkeä systeemi asioihin puuttumiselle ja näin madaltaa kynnystä ottaa oppilashuollon piiriin kuuluvia ongelmia puheeksi. Sitä kautta vasta on mahdollista löytää ratkaisuja ja edistää ennaltaehkäiseviä käytäntöjä. Oppilashuoltoryhmän tulee toimia ensisijaisesti ennaltaehkäisevästi, mutta sen tulee tarvittaessa puuttua *nopeasti* oppilaiden ongelmiin.

Oppilashuoltoon kiinteästi liittyvä oppilaanohjaus on seuraava asia, johan täytyy paneutua tarkemmin. Sitä olisi syytä pohtia laajemmin kuin vain tiettyjen opetussuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamisen polkuna. Ammatillisessa ohjauksessa ohjaus on jaettu kolmeen sisältöalueeseen, oppimisen ja opiskelun ohjaukseen, ammatillisen suuntautumisen ohjaukseen sekä henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen tukemiseen. Taiteen perusopetuksessa ammatillisen suuntautumisen ohjauksen rinnalla on nähtävä vielä merkittävämpänä alueena jatkuvaan harrastuneisuuteen ohjaaminen.

Jotta voisimme kehittää oppilashuoltoamme, on meidän kehitettävä menetelmiä sen arvioimiseksi. Meidän tulee arvioida, missä asioissa on onnistuttu, mitä pitäisi vielä kehittää ja mitkä asiat ovat esteenä kehittämislle ja mitkä puolestaan mahdollistavat sen. Oppilashuollon toteutumista ja toimivuutta on yleensä arvioitu erilaisilla kyselyillä.

Taiteen perusopetuksen ensisijaisena tehtävänä on olla voimauttava tekijä oppilaan elämässä. Perimmäisenä tavoitteena on kehittää oppilaalle valmiuksia, joiden avulla hän voi jatkaa harrastamistaan tavalla tai toisella läpi elämänsä ja näin rikastuttaa omaa ja lähimpiensä elämää. Toimiva oppilashuolto auttaa meitä tämän tavoitteen toteuttamisessa. Sen avulla voimme välttää oppilaiden turhautumista ja estää pahimmassa tapauksessa jopa inhon kehittyminen ennen niin rakkaaseen harrastukseen. *Jokaisessa pienessä tanssijassa ja soittajassa on sisällään pieni innostuksen liekki ja meidän tehtävänä on tämän liekin vaaliminen ja yhä suuremman palon aikaan saaminen.*

LÄHTEET

Alasuutari, P. 1999. Laadullinen tutkimus. Gummerus Oy. 1999.

eNorssi. Viitattu 3.5.2008.

<http://www.enorssi.fi/opetus/oppilashuolto/oppilashuolto-oppilashuoltoryhma>

Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Gummerus Oy. Jyväskylä...

Jaon internet. Jyväskylän ammattiopisto. Viitattu 8.4.2008. www.jao.fi

Jyväskylän ammattiopisto Konservatorio: Taiteen perusopetus, musiikin laaja oppimäärä. Opetussuunnitelma 2004 –

Jyväskylän ammattiopisto Konservatorio: taiteen perusopetus, tanssin laaja oppimäärä. Opetussuunnitelma 2004 –

Jyväskylän ammattiopisto. Kriisisuunnitelma. Vahvistettu 11.8.2005.

Jyväskylän ammattiopiston opinto-ohjaussuunnitelma. Luonnos 14.11.2007.

Jyväskylän ammattiopiston opiskelijahuoltosuunnitelma. Luonnos 17.12.2007.

Jyväskylän ammattiopisto. Päihdestrategia. Vahvistettu 1.8.2003..

Koulutus ja tutkimus 2003-2008. Kehittämissuunnitelma. Opetusministeriön julkaisuja 2004:6. Helsinki. Opetusministeriö.

Kuopion konservatorion Musiikin ja tanssin perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelma. Luonnos 8.5.2006.

Lahtinen, N. 2004. Esitelmä rehtoripäivillä Tampereella 6.10.2004.

Louhi-Jauhiainen. M. 2005. Taustaa oppilashuoltotyölle. Teoksessa Opinto-ohjauksen tarkoitus. Toim. J. Lerkkanen. Jyväskylän yliopistopaino. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 51.

Opetusministeriö. 2002. Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen oppilashuoltotyöryhmä 2002. Oppilaan hyvinvointi ja oppilashuolto. Opetusministeriön työryhmien muistioita 2002:13.

(<http://www.miniedu.fi/julkaisut/julkaisusarjat/oppilashuolto/kuvailu.html>, 8.4.2008)

Saksa, J. 2007. Perusopetuksen instrumenttiopinnot. Pop/Jazz Magazine 2007, 7.

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002. Opetushallituksen määräys 41/011/2002.

Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002. Opetushallituksen määräys 38/011/2002.

Taiteen perusopetus, tanssi. Jyväskylän ammattiopisto. Viitattu 8.4.2008 <http://www.jao.fi>

Taiteen perusopetus, musiikki. Jyväskylän ammattiopisto. Viitattu 8.4.2008. <http://www.jao.fi>

Vanhanen, P. Julkisuus ja tietosuoja opetustoimessa. Luento 24.4.2008 Jyväskylän ammatillisen opettajakorkeakoulun järjestämässä opinto-ohjaajankoulutuksessa.

Liite 1

JAO

**Taiteen perusopetus musiikki ja tanssi
OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA**

Päivi Alajoki
Erik Brander
Riitta Hasanen
Eija Holm
Emma Kangas
Timo Ketola
Pekka Kilkki
Riitta Riikonen

SISÄLTÖ

1	OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TAVOITTEET JA PERIAATTEET	2
2	OPISKELIJAHUOLTOPALVELUT	3
2.1	Oppilaanohjaus	3
2.2	Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjaus ja tukeminen	4
2.3	Turvallinen oppimisympäristö ja toimiminen kriisitilanteessa	4
2.4	Ennaltaehkäisevä päihdetyö	5
2.5	Oppilashuollosta tiedottaminen	6
2.6	Maahanmuuttajien tukeminen	6
3	MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ	6
4	YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA	8
5	OPPILAITOKSEN VASTUU	8
6	KÄYTÄNNÖT OPPIMISEN TURVAAMISEKSI	8
7	LASTENSUOJELUILMOITUS	9
8	HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYÄ JA TIETOSUOJAA KOSKEVAT SÄÄDÖKSET	9
9	LIITTEET	
	Jyväskylän ammattiopiston järjestyssäännöt	10

1 OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TAVOITTEET JA PERIAATTEET

Jyväskylän ammattiopistossa annetaan ammatillista perustutkintokoulutusta, perusopetusta ja perusopetuksen lisäopetusta (OKSA) sekä musiikin ja tanssin perusopetusta.

Jyväskylän ammattiopistossa toteutettava taiteen perusopetus musiikissa ja tanssissa on lapsille ja nuorille tarkoitettua, laajan opetussuunnitelman mukaista opetusta. Tarjoamme oppilaille mahdollisuuden pitkäjänteiseen, tavoitteelliseen musiikin ja tanssin harrastamiseen, joka antaa kokemuksia ja elämyksiä niin yksilönä kuin ryhmän jäsenenä.

Jyväskylän ammattiopiston opiskelijahuollon/oppilashuollon tavoitteena on edistää opiskelijan oppimista ja opintojen sujumista. Opiskelijahuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Opiskelijahuollon keskeiset periaatteet ovat tarvelähtöisyys, välittäminen, luottamuksellisuus, avoimuus, moniammatillisuus ja säännöllisyys. Painopiste opiskelijahuollon toteuttamisessa on ennaltaehkäisevässä toiminnassa.

Tässä oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan sellaiset toiminnot, joilla edistetään musiikin ja tanssin perusopetuksen piirissä olevien eri-ikäisten lasten ja nuorten oppimista, opiskelun joustavaa sujumista, hyvää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia.

Koska musiikin ja tanssin perusopetuksessa on kyse harrastustoiminnasta, poikkeaa musiikkioppilaitoksen asema ja vastuu huomattavasti peruskoulusta tai ammatillisesta koulutuksesta. Taiteen perusopetusta säätelevissä laeissa ja asetuksissa ei velvoiteta taiteen perusopetusta antavaa oppilaitosta järjestämään oppilashuollon palveluita. Käytännössä tällaisille palveluille on kuitenkin tarvetta myös pitkäjänteisen harrastustoiminnan parissa. Tämä suunnitelma on laadittu ohjaamaan taiteen perusopetuksen oppilashuollon järjestämistä oppilaitoksessamme.

Opiskeluun sisältyy hyvin paljon henkilökohtaista opetusta, joten opettajan ja oppilaan vuorovaikutus on tiivistä. Opettajat ja oppilaat oppivat tuntemaan toisensa ja suhteesta saattaa muodostua hyvinkin luottamuksellinen. Monet lasten ja nuorten elämän ongelmat vaikuttavat myös musiikin ja tanssin opiskeluun. Oppilashuoltosuunnitelman tavoitteena on luoda oppilaiden, opettajien ja huoltajien avuksi tukijärjestelmä, jonka avulla lapsen tai nuoren elämässä ja opiskelussa esiintyviin ongelmiin voidaan ajoissa puuttua ja estää niiden vaikeutuminen.

2 OPIKELIJAHUOLTOPALVELUT

2.1 Oppilaanohjaus

Oppilaanohjaus jakautuu kolmeen tavoitealueeseen: oppimisen ja opiskelun ohjaukseen, oppilaan kokonaisvaltaisen kasvun ja kehityksen ohjaukseen sekä erityisesti opintojen loppuvaiheessa mahdollisen ammatillisen suuntautumisen tai jatkuvan harrastamisen ohjaukseen. Ohjauksen tehtävänä on tukea ja auttaa oppilaita niin, että jokainen selviää mahdollisimman hyvin opinnoistaan ja saa musiikki- ja tanssiharrastuksesta iloa ja hyötyä elämäänsä.

Opintoja koskevaa ohjausta antavat kaikki opettajat. Pääaineen opettajalla on tärkeä tehtävä opintojen kokonaisuuden ohjaajana sekä oppimisen ja oppilaan kehityksen lähimpänä seuraajana. Musiikinopiskelussa tyypillinen pääaineen opettajan ja oppilaan usein vuosia jatkuva kiinteä kanssakäyminen antaa opettajalle mahdollisuuden tehokkaaseen ohjaukseen. Myös musiikin ryhmäopetuksessa käytettävät suhteellisen pienet ryhmäkoot luovat edellytyksiä yksilölliseen ohjaukseen. Tanssin opetuksessa laajan oppimäärän opetussuunnitelman mukaan pääaineen opettaja ja ryhmä vakiintuvat opintovuosien edetessä. Tämä auttaa opettajaa ohjaamaan oppilasta hänelle sopivimmalla tavalla. Ohjaustehtävät eivät ole erillisiä, vaan tiivis vuorovaikutus oppilaan kanssa mahdollistaa oppilaan kokonaisvaltaisen ohjaamisen osana hänen oppimisprosessiaan.

Oppilaanohjausta on tarkemmin käsitelty Musiikin ja tanssin perusopetuksen opinto-ohjaussuunnitelmassa.

2.2 Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjaus ja tukeminen

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjauksella pyritään edistämään oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista sekä tukemaan opintojen jatkumista.

Erityistä tukea tarvitsevan oppilaan tukemiseksi pyritään tekemään mahdollisimman tiivistä yhteistyötä huoltajien kanssa. Sujuvan oppimisen turvaamiseksi huoltajien toivotaan ilmoittavan lasta opettaville opettajille mahdollisista diagnosoiduista oppimisvaikeuksista. Tällöin oppilaan opinpolku voidaan suunnitella henkilökohtaisesti. Tähän suunnitteluun osallistuvat kaikki lasta opettavat opettajat.

2.3 Turvallinen oppimisympäristö ja toimiminen kriisitilanteessa

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Turvallinen oppimisympäristö kattaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden. Koulun turvallisuus perustuu oppilaiden, huoltajien, opettajien ja muun koulun henkilöstön yhteistyöhön.

Oppilashuoltosuunnitelmassa turvallisuutta tarkastellaan hyvinvoinnin osatekijänä, jolloin se sisältää

- kouluyhteisön turvallisuutta ja hyvinvointia edistävän toiminnan
- varhaisen puuttumisen ennaltaehkäisevänä toimintana
- toiminnan erilaisissa ongelma- ja kriisitilanteissa

Jyväskylän ammattiopistossa on laadittu turvallisuus- ja kriisisuunnitelma, jossa on kuvattu periaatteet ja toimintaohjeet oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Suunnitelma antaa toimintaohjeet myös siitä, miten toimitaan erilaisissa kriisitilanteissa kuten onnettomuus-, kuolemantapaus- tai väkivaltatilanteissa. Lisäksi oppilaan turvallisuutta ja opiskelun esteetöntä sujumista tuetaan järjestyssäänöillä, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Järjestyssäännöt ovat tämän suunnitelman liitteenä.

2.4 Ennalta ehkäisevä päihdetyö

Päihdetyö on osa opiskelijahuoltoa. Jyväskylän ammattiopistolla on päihdesuunnitelma, jonka antamia toimintaohjeita noudatetaan myös taiteen perusopetuksessa.

Päihteillä tarkoitetaan tupakkaa, alkoholia, päihtymistarkoituksessa käytettyjä teknisiä liuottimia, lääkkeitä sekä kaikkia muita huumausaineiksi määriteltyjä aineita.

Tupakointi on kielletty ammattiopiston sisätiloissa ja alle 18-vuotiailta. Tupakoinnissa noudatetaan yleistä tupakkalakia.

Oppilaitoksessa opiskelija veloitetaan noudattamaan oppilaitoksen järjestyssääntöjä, jotka kieltävät päihtyneenä esiintymisen tai päihteiden käytön oppilaitoksessa. Mikäli oppilas oppilaitoksessa käyttää päihteitä tai esiintyy niiden vaikutuksen alaisena, asia käsitellään järjestyssääntörikkomuksena. Päihtynyt oppilas poistetaan välittömästi opetuksesta, mutta oppilasta ei jätetä yksin. Alle 18-vuotiaan oppilaan huoltajille ilmoitetaan asiasta. Asiasta ilmoitetaan myös koulutuspäällikölle.

Kaikilla työyhteisön jäsenillä on velvollisuus puuttua havaittuun päihteiden käyttöön. Nuoren kanssa keskustellaan hänen päihteiden käytöstään ja hänelle kerrotaan, mihin epäily päihteiden käytöstä perustuu. Keskeistä on nuoren tukeminen: oppilaan tulee tuntea itsensä hyväksytyksi, mutta hänelle pitää tehdä selväksi se, että päihteiden käyttö ei ole hyväksyttävää.

Alle 18-vuotiaiden kohdalla otetaan suoraan yhteys kotiin. Mikäli huoltajat eivät ota vastuuta eivätkä tee yhteistyötä, tehdään lastensuojeluilmoitus.

Yli 18-vuotiaan kohdalla kyseessä on välitön puuttuminen. Opettaja keskustelee oppilaan kanssa ja kartoittaa tilanteen. Opettajan työparina voi toimia toinen opettaja tai

joku opiskelijahuoltohenkilöstöstä. Oppilashuoltohenkilöstö yhdessä yksikönjohtajan/koulutuspäällikön kanssa päättää jatkotoimenpiteistä.

Huumausainerikosta epäiltäessä otetaan aina yhteys oppilaitoksen johtoon (yksikönjohtaja/koulutuspäällikkö) ja poliisiin.

2.5 Oppilashuollosta tiedottaminen

Oppilaitos tiedottaa oppilaille ja heidän huoltajilleen oppilaitoksen toiminnasta, opetuksen tavoitteista, opetuksen järjestämistavoista, oppilaanohjauksesta ja oppilashuollosta sekä muista opiskeluun liittyvistä asioista. Oppilas ja huoltajat saavat lisätietoa edellä mainituista asioista henkilöstöltä, opinto-oppaasta sekä www-sivuilta.

2.6 Maahanmuuttajien tukeminen

Opetuksessa pyritään mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon kulttuurien erityispiirteet.

3 OPPILASHUOLTORYHMÄ JA MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ

Oppilashuolto ja oppilaan hyvinvoinnin edistäminen kuuluvat Jyväskylän ammattiopistossa koko henkilöstölle.

Taiteen perusopetuksessa toimii oppilashuoltoryhmä, joka kokoontuu kerran lukukaudessa sekä tarpeen mukaan. Oppilashuoltoryhmään kuuluvat perusopetuksen koulutuspäällikkö, ammatillisen opetuksen opinto-ohjaaja sekä yksi opettaja. Tarvittaessa ryhmään voi kuulua myös muita Jyväskylän ammattiopiston henkilökunnan edustajia sekä ulkopuolisia asiantuntijoita. Opettaja osallistuu oppilashuoltoryhmän toimintaan silloin, kun hänen oppilaansa asioita käsitellään. Myös oppilas ja hänen huoltajansa voivat osallistua kokouksiin.

Oppilashuoltoryhmä vastaa oppilaitoksen oppilashuollon toiminnoista ja niiden kehittämisestä sekä toimii opettajien ja muun henkilöstön tukena. Jyväskylän ammattiopiston taiteen perusopetuksen oppilashuoltoryhmän ulkopuolisia yhteistyötahoja ovat Jyväskylän kaupungin sosiaalitoimi ja huoltajat.

Oppilashuoltoryhmän kokouksista tehdään muistiot, joissa oppilaita ei mainita nimiltä. Nämä muistiot ovat salassa pidettäviä asiakirjoja ja ne säilytetään lukitussa tilassa. Kaikilla oppilashuoltoryhmän toimintaan osallistuvilla on ehdoton vaitiolovelvollisuus.

Opettaja, oppilas ja hänen huoltajansa voivat kukin omasta aloitteestaan tai yhteisestä sopimuksesta tuoda oppilashuoltoryhmän käsittelyyn mm. seuraavia asioita:

- oppilaan opintomenestyksen ja -motivaation heikkeneminen
- aiheettomat poissaolot
- oppimisvaikeudet
- oppilaan fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyvät asiat
- häiriökäyttäytyminen opetustilanteessa
- kiusaaminen
- vaikea esiintymisjännitys
- ongelmat oppilaan ja opettajan vuorovaikutuksessa
- opetuksen yksilöllistäminen, henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinta
- opinto-oikeuden katkaiseminen

Oppilashuoltoryhmän tehtävänä on auttaa opettajia, oppilaita ja heidän huoltajiaan ongelmien ratkaisussa, varmistaa hallinnollisten toimenpiteiden toteutuminen oppilaitoksessa ja hankkia tarvittaessa ongelmanratkaisun tueksi ulkopuolista asiantuntemusta.

4 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA

Yhteistyö kotien kanssa on oppilashuollon keskeinen osa, jolla edistetään oppimisen ja arjen sujumista. Yhteistyön avulla tuetaan oppilaan itsenäisyyttä ja vastuullisuutta sekä mahdollistetaan oppilaalle riittävä tuki terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia koskevissa asioissa.

Opiskelun aikana ollaan yhteydessä huoltajiin tarpeen mukaan esimerkiksi opiskelun ongelmissa tai muissa oppilaan elämään liittyvissä asioissa, jotka heijastuvat hänen musiikki- ja tanssiharrastukseensa. Huoltajien on mahdollista tulla seuraamaan opetusta ja keskustelemaan opettajien kanssa niin halutessaan. Huoltajien toivotaan myös osallistuvan oppilaan opintojen suunnitteluun.

Tanssin opinnoissa järjestetään avoimien ovien päivä yleensä kerran vuodessa. Tällöin huoltajat voivat tulla seuraamaan opetusta ja keskustelemaan opettajien kanssa.

5 OPPILAITOKSEN VASTUU

Soitto- ja tanssitunneille osallistuvat harrastajat on tapaturmavakuutettu opetussuunnitelman mukaisilla oppitunneilla sekä esiintymismatkoilla.

Oppilaitos on vastuussa oppilaan turvallisuudesta oppitunnin aikana. Oppitunnin päätyttyä vastuu oppilaasta on huoltajalla.

6 KÄYTÄNNÖT OPPIMISEN TURVAAMISEKSI

Opintojen etenemisen perusedellytyksenä on sovituista aikatauluista kiinni pitäminen sekä asianmukaisten opiskeluvälineiden (soitin, nuotit, tanssivarusteet jne.) hankkiminen.

Huoltajien vastuulla on huolehtia siitä, että oppilailla on pitkän opiskelupäivän aikana mahdollisuus välipalan nauttimiseen (eväät/raha välipalan ostoon). Huoltajien tulee

myös huolehtia sujuvasta kotimatkasta. Lapsen kanssa on hyvä selkeästi sopia siitä, milloin hänet haetaan. Bussilla kulkevilla on oltava rahaa matkaa varten tai bussikortti.

7 LASTENSUOJELUILMOITUS

Lastensuojelulaki (L 417/2007 § 25) velvoittaa ilmoittamaan viipymättä salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos tietoon on tullut lapsi, jonka hoidon ja huollon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Kasvuoloja, terveyttä ja kehitystä vaarantavia tekijöitä ovat esimerkiksi lapsen hoidon, valvonnan ja kasvatuksen laiminlyönti, lapsen alistaminen, lapseen kohdistuva ruumiillinen tai henkinen väkivalta, lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, vanhempien keskinäinen riitaisuus ja väkivalta, vanhempien päihteiden käyttö tai vanhempien fyysinen ja psyykkinen sairaus. Lisäksi lapsi voi itse vaarantaa vakavasti terveyttään tai kehitystään käyttämällä päihkeitä, tekemällä muun kuin vähäisenä pidettävän rikollisen teon tai muulla niihin rinnastettavalla käyttäytymisellään. Tässä laissa lapsena pidetään alle 18-vuotiasta. Lastensuojeluilmoituksen on velvollinen tekemään jokainen tilanteesta tietoinen henkilö.

8 HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYÄ JA TIETOSUOJAA KOSKEVAT SÄÄDÖKSET

Ammatillista koulutusta koskevassa laissa sekä perusopetuslaissa (L 630/1988 § 42, POL 628/1998 § 40) todetaan, että opetuksen ja koulutuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet, oppilaitoksen henkilöstö ja opetusharjoittelua suorittavat eivät saa ilmaista luvottomasti sivullisille, mitä he ovat koulutukseen liittyviä tehtäviä hoitaessaan saaneet tietää oppilaiden tai näissä laeissa tarkoitetun henkilöstön tai heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta. Opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät tiedot voidaan kuitenkin luovuttaa. Jyväskylän ammattiopistossa annettavassa taiteen perusopetuksessa noudatetaan näitä tietosuoja koskevia säädöksiä.

LIITE 1

JYVÄSKYLÄN AMMATTIOPISTON JÄRJESTYSSÄÄNNÖT

Johdanto

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. kaikilla työyhteisön jäsenillä tulee olla oikeus ja mahdollisuus tehdä työtään tuloksellisesti.

Järjestyssääntöjen tehtävänä on luoda edellytykset koulutyön kasvatuksellisten ja opetuksellisten tavoitteiden saavuttamiseksi sekä luoda perusta Jyväskylän ammattiopiston opiskelijoiden ja henkilöstön turvallisuudelle ja viihtyisyydelle. Säännöt ovat välttämättömiä opiskelijoiden, opettajien ja työntekijöiden vastuun, velvollisuuksien ja oikeuksien selvittämiseksi sekä kaikkien oikeusturvan takaamiseksi.

Järjestyssäännöt ohjaavat opiskelijoita työelämän vaateisiin ja vastuulliseen käyttäytymiseen päivittäisessä työskentelyssä.

Järjestyssääntöjen soveltamisalue

Järjestyssääntöjä sovelletaan Jyväskylän ammattiopistoon, johon kuuluvat seuraavat yksiköt: Kauppa ja palvelut, Kulttuuri ja hyvinvointi, Tekniikka ja liikenne, Opiskelijapalvelut sekä Yhteinen opetus.

Ammattiopistoon kuuluvina pidetään opetuksen käytössä olevia kiinteistöjä, kalustoa, välineitä, omaisuutta ja piha-alueita.

Opiskeluksi katsotaan myös muualla järjestettävät tilaisuudet sekä opintomatkat.

Työssäoppimisen aikana sekä tutustumis- ja opintokäyntien kohteissa noudatetaan ensisijaisesti kyseisen paikan sääntöjä sekä soveltuvin osin Jyväskylän ammattiopiston järjestyssääntöjä.

Nämä järjestyssäännöt on laadittu ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja asetuksen mukaisesti Jyväskylän ammattiopistossa noudatettaviksi.

1 § Käyttäytyminen

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Toisen ihmisen fyysinen ja henkinen vahingoittaminen, väkivalta, kiusaaminen ja häirintä on kielletty.

Jokainen kouluyhteisön jäsen on velvollinen käyttäytymisellään edistämään työrauhaa, viihtyisyyttä ja työturvallisuutta sekä noudattamaan hyviä tapoja ammattiopiston kaikissa tiloissa, ulkoalueet mukaan lukien. Asiallinen käyttäytyminen ja häirinnän välttäminen on kaikkien asia.

2 § Opetukseen osallistuminen

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen säännöllisesti, ellei hänelle ole myönnetty vapautusta. Opiskelijan tulee suorittaa hänelle annetut tehtävät tunnollisesti ja määräaikaan mennessä.

Opiskelija on velvollinen hankkimaan opiskelussa tarvittavat kirjat, materiaalin, työvälineet ja työvaatetuksen.

Opetus alkaa ja päättyy täsmällisesti työjärjestyksessä ilmoitettuina ajankohtina ellei muuten ole sovittu.

3 § Tupakointi

Tupakoinnissa noudatetaan yleistä tupakkalakia. Tupakointi on sallittu ainoastaan ulkona varatuilla tupakkapaikoilla, joiden siisteydestä tupakoitsijat ovat velvoitettuja huolehtimaan. Tupakointi on kielletty ammattiopiston sisätiloissa ja alle 18-vuotiailta.

4. § Alkoholi, huumeet ja muut päihteet

Päihteiden, huumeiden ja vastaavien aineiden hallussapito, käyttäminen ja niiden vaikutuksen alaisena esiintyminen on kielletty ammattiopiston alueella, työssäoppimispaikoissa ja opiskeluun liittyvissä tilaisuuksissa.

5 § Oppilaitoksen omaisuus

Oppilaitoksen omaisuutta on käsiteltävä ja hoidettava huolella. Omaisuuden vahingoittamisesta ja katoamisesta on ilmoitettava viipymättä ammattiopiston henkilökunnalle. Huolimattomuudesta ja tahallisuudesta aiheutunut omaisuuden tarveleminen tai katoaminen on korvattava.

Ammattiopisto ei vastaa sen alueella olevasta yksityisestä omaisuudesta eikä myöskään arvoesineistä tai rahoista.

6 § Seuraamukset rikkomuksista

Opiskelija, joka rikkoo järjestystä tai harjoittaa opinnoissaan vilppiä, rangaistaan kurinpidollisesti opetustilanteesta poistamalla, kirjallisella varoituksella tai erottamalla oppilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi tai opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Opiskelija, joka ei noudata poistumiskehotusta, voidaan poistaa tilanteesta/ oppilaitoksen alueelta käyttäen tilanteen vaatimia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolusteltavina ottaen huomioon opiskelijan ikä, tilanteen uhkaavuus, vastarinnan vakavuus ja tilanteen kokonaisarviointi.

Nämä säännöt on vahvistanut tulosalueen johtaja viranhaltijapäätöksellään 61/5.6.2007 ja ne tulevat voimaan 1.8.2007.

